

cesiji v mesto spremilo; vsem se je prikupil s svojim priljudnim vedenjem.

Mladi kraljevič ni bil nič kaj vesel, ko je na Česko prišel. Tu ni bilo ne očeta ne matere, ne brata ne sestre, kraljevina pa v največem neredu. Viša gospoda in grajščaki so bili pravi nasilniki. Kralja se niso bali, njegova posestva in moč pa so med seboj razdelili. Kralj ni imel nobenih pripomočkov, da bi mogel pravico do veljave spraviti. V Pragi je bil grad kraljevski vsled dolgoletnega zanemarjenja takošen, da dvor v njem ni mogel dostojno stanovati. Karol se je tedaj za nekaj časa naselil na Starem Mestu, v hiši, ki je bila nekdanja lastnina njegove matere. Za časa desetletnega bivanja na tujem je Karol pozabil češčino, gladko pa je govoril in pisal nemški, latinski, francoski in italijanski. Moral se je toraj z novega učiti češčine, svojega materinskega jezika, in v kratkem se je je prav dobro privadil.

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* „Učiteljski Tovariš“ vabi na naročevanje tako: „Domoljubni slovenski učitelji poznajo naš list, kateri danes začinja svoje dva in dvajseto leto. Koliko je naš „Tovariš“ delal in storil od časa, ko je l. 1861. v prvič stopil med slovensko šolstvo in učiteljstvo, o tem naj njegovi dragi čitatelji sami sodijo. Toliko pa si naš list vendar prisvojuje, da je bil on med prvimi, ki je budil slovenske učitelje in jih v nemal za domačo ljudsko šolo. Njemu je bilo uže pred novo šolsko postavo poglobitno načelo (§. 1. te postave), ki pravi: „Ljudski šoli je naloga, odrediti otroke, da bodo pravni in pobožni, razvijati jim duševne moči, oskrbovati jih z znanostmi in vednostmi potrebnimi, da se lahko dalje omikajo za življenje, in postavljati jim pravo dno, da bodo enkrat prida ljudje in državljani.“

Od 1869. l. se učitelji bolj in bolj gibljejo, in še zdaj se niso upokojili. Razne ugodne in neugodne razmere jih k temu izpodbadajo. A čas je, da se posebno mi slovenski učitelji razgledamo v svojih potih, in se združimo v eno svrhu, to je, da kot pravi sini domovine živimo in delamo za domačo ljudsko šolo, ter na pravi boljek našemu narodu.

„Učiteljski Tovariš“ se bode tudi vprihodnje pred vsem oziral na učiteljeve potrebe v ljudski, tedaj v narodni šoli po vodilu: „Vsakemu svoje“! V imenu domače dobre stvari vabimo tedaj vse dozdanje in nove svoje prijatelje po vsem Slovenskem in sploh vse prijatelje in podpornike slovenskega šolstva, da naj duševno in materijalno vsak po svoji moči podpirajo naše pošteno podjetje, in da naj se združijo z nami ter kažejo, da delajo javno in odkrito za edino mogoče izobraževanje našega naroda na podlagi materinega jezika.

„Učiteljski Tovariš“ stane vse leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. Naročnino in oznanila prejema založnik Rudolf Milic na starem trgu hiš. št. 19; spisi in dopisi pa naj se blagovoljno pošiljajo uredniku Andreju Praprotniku, nadučitelju in ravnatelju prvi mestni 5razredni deški šoli v Ljubljani.“

* „Kres“. Ta lepoznanstveni mesečni list, ki je lani začel izhajati v Celovci, stopil je zdaj v drugo leto. Gradiva je zelo mnogovrstnega, toraj vse podpore vreden. Cena mu je 4 gold. za celo leto in se naroča pri vredništvu v Celovci.

* „Mir“. Kakor smo uže na kratko omenili, bo z 10. dnem tega meseca začel v Celovci izhajati po dvakrat na mesec poseben časnik, namenjen koroškemu

slovenskemu ljudstvu, kateremu preti velika nevarnost ponemčenja. Izdajal bo ta list koroških Slovencev prvak čast. gosp. Andrej Einspieler, ki se, akoravno uže siv starček, vendar še zmiraj neustrašljivo bori za pravice in jezik svojega naroda. Naročnina mu bo jako nizka, le en goldinar za celo leto. List je uže zavoljo blazega namena vse podpore vreden, zato bi bilo dobro, če bi premožnejši Slovenci tudi drugih pokrajin neročili si ga, a ne za-se, marveč prepustili ga vredništvu, naj ga to potem pošilja v kako koroško vas. Tam ponemčevanje tako napreduje, da mlajši ljudje uže več slovenskih črk ne poznajo, le stareji še znajo slovenski brati in pisati. Gospod vrednik Einspieler je najboljšje poročstvo za to, da bo nov časnik svojemu namenu po vsem primeren.

Zabavne stvari.

Pismo iz Amerike.

Gospa! — Prijatelj moj, bivajoč bolj spodaj na obalih reke Mississippi, pisal mi je uže pred nekaj dnevi, da se Vi neizrekljivo (je-li v istini taka sila? — vsaj on mi je pisal tako) nad mano hudujete, in to le zaradi malenkosti, da Vam jaz nič ne pišem. Sam ne vem, kako bi se izgovoril, da bi pri Vas kaj izdalo — toda stojte! Jaz Vam bodem stvar prav „od konca“ razložil. Pred dvema leti — tačas še niste bili vdova — obljubil sem Vam na neki veselici v ljubljanski čitalnici sem ter tje kedaj pisati iz daljne Amerike, toda s tem izgovorom, le če bom imel kaj posebnega. Kaj tacega, da bi bilo za Vas, imel sem uže večkrat kaj, toda odkar sem zvedel, da ste vdova, se nisem prav upal, kajti tu v Ameriki imamo mi samci pred vdovami neizrekljiv „rešpekt“. In zakaj? — Zato, da ne bi bilo treba vzeti katere za ženo. Če žena zgubi moža, to je postane vdova, ne trpi dolgo, da se v drugo vpreže v zakonski jarem. Ker ima tu vsak možki lahko deset deklet na en prst, gotovo je to, da se nobeden po vdovah ne ozira, a tem bolje se one po njih, tako, da vsaka moža dobi, in to na kaj originalen način.

Soznani se z možem, kateri ji je všeč in za katerega vé, da se ne bo ob njem opekla, na kakoršen koli način se le dá, večidel v kaki domači družbi, odlikuje ga izmed vseh itd., posebno pa skrbi za to, da ju ljudje, če večkrat tem bolje na ulici skupaj vidijo. On ima stvar le kot malo znanje, družega čisto nič, a neki dan mora pred sodnijo, katera mu kaj natanko razloži, da ga Mrs. A ali B toži zaradi prelomljenja obljube vzeti jo za ženo. Vse njegovo zatrjevanje, da o obljudi nič ne vé, je zastonj. Postava je postava, in ta zopet je železna, vdrževati se mora na vsak način, in če nima nikdo „rešpekta“ pred njo, in to sodnija prevarjenemu slepcu kaj temeljito razloži. Ali vzemi omenjeno žensko v zakon, če ne, ji moraš plačati tisuč dolarjev odškodnine, če pa nimaš s čemu plačati, pa greš dve leti v ječo sest. Te tri lepe stvari so ti na izbor. Vzeti žensko in vpreči se z njo v en voz, posebno če se človeku o ljubezni do nje še niti sanjalo ni, je kaj trd oreh. Tisuč dolarjev je tudi uže precej visoka številka in lepa svota denarja in se ne vrže lahko kar tako meni nič tebi nič proč, dve leti v ječo — s tem se še najceneje opravi, a vendar najteže za to odloči.

To, gospa, je pri nas skoro na dnevnem redu, od-todi tudi ves „rešpekt“ pred vdovami. Toda oprostite! Nikakor nisem Vas tudi vmes menil. Le tako sem povedal, da ne porečete, nobenega vzroka nimam. — Pa saj vem, da ste Vi uže sveta navajeni in toraj ne boste tega mojega pisma kar pri prvih besedah vrgli v koš.